

PM 2013: RI (Dnr 001-1813/2012)

En tydligare organisation för säkerhetspolisen (SOU 2012:77)

Remiss från Justitiedepartementet

Remisstid den 20 mars 2013

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”En tydligare organisation för säkerhetspolisen (SOU 2012:77)” hänvisas till vad som sägs i promemorian.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Betänkandet ”En tydligare organisation för säkerhetspolisen” (SOU 2012:77) är en fortsättning på polisorganisationskommitténs betänkande gällande den nya polisorganisationen. Betänkandet belyser konsekvenserna av att göra Säkerhetspolisen till en organisatoriskt fristående myndighet inom polisväsendet. Författningsändringarna som detta föranleder finns i betänkandet ”En sammanhållen svensk polis - följdändringar i författningar ” (SOU 2012:78) som remitterades tillsammans med SOU 2012:77. Författningsändringarna berör inte Stockholms stad varför staden valt att bortse från att besvara denna.

Remissen ”En tydligare organisation för säkerhetspolisen” finns att läsa i sin helhet på regeringens hemsida: <http://www.regeringen.se/sb/d/15631/a/204620>

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att myndigheten inför genomförandet av förslaget tydliggör formerna för samverkan mellan kommun och säkerhetspolisen. Det behövs ett klargörande av ansvarförhållanden i fråga om de förtroendevaldas säkerhet.

Mina synpunkter

Det är bra att dagens polisorganisation ses över i syfte att effektivisera och förbättra polisens verksamhet. Förslaget om att göra Säkerhetspolisen till en fristående myndighet ligger i linje med polisorganisationskommitténs tidigare delbetänkande om tydligare ansvarsfördelning och stärkt demokratiskt inflytande vilket är positivt.

Kommunerna har idag en framträdande roll inom trygghets- och säkerhetsområdet, i många fall i gränslandet till Säkerhetspolisens verksamhetsområden. Som Sveriges huvudstad är det viktigt att det finns en god krisberedskap i Stockholm. Kommunen har idag en nyckelroll i krishanteringssystemet genom ansvaret att samordna

olika aktörer i samband med en kris, Säkerhetspolisen är en annan viktig aktör. Det är därför centralt att även efter organisationsförändringen fortsätta och vidareutveckla samverkan mellan Stockholms stad och Säkerhetspolisen, inte minst för att förebygga hot och risker. Stockholmarna ska känna sig trygga såväl i sin vardag som i krissituationer. En tydligare ansvarfördelning inom polisens organisation och en väl utvecklad samverkan mellan polis, Säkerhetspolisen och Stockholms stad bidrar till att öka den tryggheten.

Precis som stadsledningskontoret framhåller i sitt tjänsteutlåtande så finns det dock behov av vissa förtydliganden under genomförandet av förslaget. Framför allt gäller det författningsskyddet där ansvarsförhållandena gällande hot mot de förtroendevalda som inte befinner sig i den centrala stadsledningen är mycket otydlig.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”En tydligare organisation för säkerhetspolisen (SOU 2012:77)” hänvisas till vad som sägs i promemorian.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 6 mars 2013

STEN NORDIN

Bilaga

Betänkandena ”En tydligare organisation för Säkerhetspolisen (SOU 2012:77)”, sammanfattning och ”En sammanhållen svensk polis – följdändringar i författningar (SOU 2012:78)”, sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

ÄRENDET

I juli 2010 beslutade regeringen att tillkalla en parlamentarisk kommitté med uppgift att analysera polisens nuvarande organisation utifrån bland annat kostnadseffektivitet och möjligheten till förbättrade resultat. Polisorganisationskommittén föreslog i mars 2012 (SOU 2012:13) att Rikspolisstyrelsen, de 21 polismyndigheterna samt Statens kriminaltekniska laboratorium ombildas till en sammanhållen myndighet.

Under kommitténs arbete beslutade regeringen om tilläggsdirektiv där möjligheten att organisatoriskt skilja Säkerhetspolisen från resten av den nya myndigheten skulle utredas. Remissen ”En tydligare organisation för Säkerhetspolisen” (SOU 2012:78) belyser konsekvenserna av att göra Säkerhetspolisen till en organisatoriskt fristående myndighet inom polisväsendet. Författningsändringarna som detta föranleder finns i betänkandet ”En sammanhållen svensk polis - följdändringar i författningar” (SOU 2012:78) som remitterades tillsammans med SOU 2012:77. Författningsändringarna berör inte Stockholms stad varför staden valt att bortse från att besvara denna.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 februari 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ” En tydligare organisation för säkerhetspolisen, SOU 2012:77” för besvarande.

Ärendet

Slutbetänkandet analyserar konsekvenserna av en eventuell ombildning av säkerhetspolisen till en fristående myndighet inom polisväsendet.

Rikspolisstyrelsen är idag central förvaltningsmyndighet för polisväsendet och utövar tillsyn över detta. Säkerhetspolisen utgör en del av Rikspolisstyrelsen men är i formell mening inte en egen myndighet, även om säkerhetspolisen i praktiken fungerar som en sådan. Säkerhetspolisen har i dag en självständig ställning med egen generaldirektör, eget anslag, eget regleringsbrev samt en egen förordning med instruktion för verksamheten.

Kärnan i Säkerhetspolisens verksamhet är att skydda rikets säkerhet och det svenska statskicket mot brottsliga angrepp. Tyngdpunkten i uppdraget är att förebygga brott.

Betänkandet menar att säkerhetspolisen har redan idag en självständig ställning i förhållande till Rikspolisstyrelsen. Regeringen styr i flera avseenden redan som om säkerhetspolisen var helt fristående organ.

Genom att göra säkerhetspolisen till en fristående myndighet menar utredaren att det skapas en tydlighet i ansvarsförhållanden.

Utredaren föreslår att säkerhetspolisen blir en enrådsmyndighet som ska ledas av en myndighetschef. Ett insynsråd ska finnas och ledarmötena ska utses av riksdagen.

Utredaren betonar att säkerhetspolisen måste även fortsatt ha en god samverkan och ett välfungerande samarbete med den öppna polisen och med andra nationella myndigheter.

Ärendets beredning

Ärendet är berett av förnyelseavdelningen vid Stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret tycker att det är ett bra förslag som ligger i linje med polisorganisationskommitténs första delbetänkande. Det är önskvärt med en renodling av ansvarsförhållanden, tydligare regelverk och en stärkt demokratisk insyn.

Kommunerna har under de senaste decennierna fått en allt mer framträdande roll inom hela trygghets- och säkerhetsområdet, även då det gäller de delar som gränsar mot säkerhetspolisens verksamhetsområden. Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att myndigheten inför genomförandet av förslaget tydliggöra formerna för samverkan och ansvarsförhållanden mellan säkerhetspolisen och kommunerna.

När det gäller samverkan inom ramen för det nationella krishanteringssystemet är det utmärkt att den nya myndigheten föreslås tas med bland de myndigheter i ”Förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap” som har ett särskilt ansvar för att planera och vidta förberedelser för att skapa förmåga att hantera en kris och för att förebygga sårbarheter och motstå hot och risker. (Författningsförslag 2012:78, sidan 738) Kommunerna har, genom det geografiska områdesansvaret en nyckelroll i krishanteringssystemet och har ett särskilt ansvar för att samordna alla olika aktörer i den egna kommunen före, under och efter en kris och ser därför fram emot att vidareutveckla samverkan mellan kommun och säkerhetspolisen inom dessa områden.

Avseende författningsskyddet är säkerhetspolisens uppdrag att ”förebygga och avslöja verksamhet som med våld, hot eller tvång syftar till att förändra Sveriges demokratiska statskick”.

Verksamheten syftar till att motverka otillåten påverkan mot det politiska beslutsfattandet, verkställandet av politiska beslut och den fria debatten. Det som är skyddsvärt utgörs av förtroendevaldas, myndighetsföreträdarens och journalisters yrkesutövning samt enskilda individers utövande av sina grundlagsfästa rättigheter att delta i den fria debatten.

Ansvarsförhållandena när det gäller hot mot de förtroendevalda som inte befinner sig i den centrala stadsledningen är dock mycket otydliga. Detta uppmärksammandes i en undersökning av Svenska Kommunförbundet redan år 2001, och blev sedan föremål för en statlig utredning (SOU 2006:46 Jakten på makten). Stadsledningskontoret önskar ett klagörande av ansvarsförhållanden. Antingen bör ansvaret åvila säkerhetspolisen eller polisen.

Säkerhetsskyddet ska bedrivas genom rådgivning till och tillsyn av myndigheter och vissa bolag i syfte att skydda uppgifter i verksamheter som har betydelse för rikets säkerhet och för att förebygga terrorism. Stadsledningskontoret anser att innehållet i denna verksamhet och dess förhållande till kommunernas ansvar behöver förtydligas inför inrättandet av myndigheten.